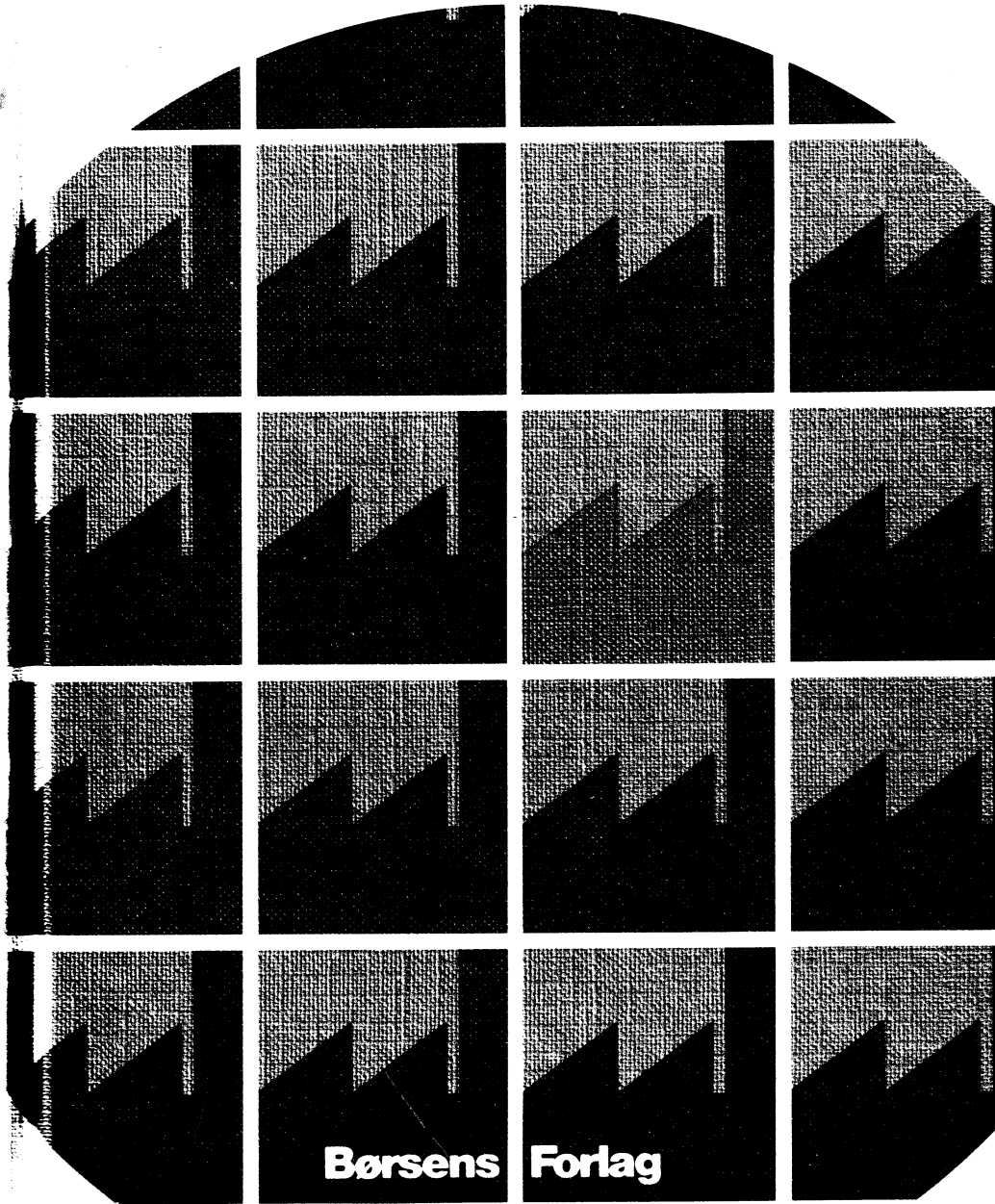

VIRKSOMHEDENS INTERNATIONALE KONTRAKTER

Hardy Rechnagel

Børsens Forlag

Virksomhedens internationale kontrakter

Forfatter: Hardy Rechnagel

© Børsens Forlag

Tryk: Indhold: AiO Tryk as, Odense

Omslag: J.J. Trykteknik, København

Bogbinder: Chr. Hendriksen & Søn, Skive

Omslag: art Grafik

1. udgave, 1. oplag 1983

ISBN 87-7553-134-8

Forord

Oftest forhandles de internationale handelskontrakter under sådanne forhold, at det er overladt virksomhedens enkelte medarbejdere selv at tage stilling til og træffe beslutning om en række spørgsmål af kommerciel art.

Hvis en kontrakt – som bekendt – er juridisk bindende, er det naturligvis vigtigt for virksomheden at sikre sig, at især de medarbejdere, der har med kontraktforhandling og tilbudsgivning at gøre, besidder den fornødne viden om, hvilke vilkår i kontrakten, det er relevant at få reguleret, samt hvilke økonomiske og juridiske konsekvenser de enkelte kontraktvilkår medfører. Endvidere bliver en del af kontraktens vilkår fastsat ved anvendelsen af standardklausuler, så som CIF, DDP, CAD, L/C, m.fl., hvorfor viden om disse klausulers indhold og fortolkning også er påkrævet.

På denne baggrund har det været forfatterens hovedsigte at udarbejde en bog, der kan være den enkelte medarbejder til hjælp i forhandlings- og tilbudssituationen. Derudover behandles bogen også en stor del af de kontrakter, der bliver indgået i forbindelse med afviklingen af den internationale varehandel, så som transport- og forsikringskontrakten. Endelig behandles – med udgangspunkt i en modelkontrakt – agent- og forhandlerkontrakten.

Bogen henvender sig derfor især til praktikerne, der har med international handel at gøre. Det vil først og fremmest sige eksportørens og importørens medarbejdere, men bogen vil også være af interesse for personer, hvis tilknytning til international handel er mere indirekte, så som medarbejdere i pengeinstitutterne, transport- og speditørfirmaerne, o.a. Endvidere er det

forfatterens håb, at bogen vil blive anvendt som lærebogsgrundlag ved de uddannelser, der omhandler international handel.

Sektionschef, cand.jur. Jens Rixen, IFU har gennemlæst og kommenteret manuskriptet. Jeg bringer min bedste tak herfor.

Jeg takker endvidere cand.mag. Niels Johs. Legarth Iversen for den omhyggelige korrekturlæsning og takker assistenterne Hanne Christensen og Mona Nørgaard for at have renskrevet manuskriptet med stor dygtighed og omhu.

Juli 1983

Hardy Rechnagel

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1. Introduktion

1.1	Emnet	16
1.2	Kildematerialet	16
1.2.1	Konventioner	18
1.2.2	International retspraksis	20
1.2.3	International handelsret	21
1.2.4	Aftalen	21
1.2.5	Forholdets natur	22
1.3	Domstolene	22
1.3.1	Domstolenes organisation	24
1.3.2	En retssags gang	25
1.4	Voldgift	27
1.4.1	Voldgiftsrettens organisation	30
1.4.2	En voldgiftssags gang	31

Kapitel 2. Internationale værnetings- og fuldbyrdelsesproblemer

2.1.	International værneting	36
2.1.1.	EF-domskonventionen	37
2.1.1.1.	Konventionens anvendelsesområde	38
2.1.1.2.	Konventionens værnetingsregler	38
2.1.2.	De danske værnetingsregler	41
2.2.	Internationale fuldbyrdelsesproblemer	44
2.2.1.	Fuldbyrdelse af domme	45
2.2.1.1.	De danske regler	46
2.2.1.2.	Den nordiske domskonvention	46
2.2.1.3.	Tysklandsanordningen	47
2.2.1.4.	EF-domskonventionen	47
2.2.2.	Fuldbyrdelse af voldgiftskendelser	48

Kapitel 3. Indgåelse af internationale købekontrakter

3.1.	Retsvalgsproblemet	51
3.2.	Den direkte kontraktsindgåelse	53
3.2.1.	Mellem nærværende	53
3.2.2.	Mellem fraværende	55
3.2.2.1.	Tilbudet	56
3.2.2.2.	Accepten	58
3.2.2.3.	Aftalen	61
3.2.3.	Standardkontrakten	61
3.2.3.1.	De ensidigt affattede kontrakter	63
3.2.3.2.	De fælles affattede kontrakter	66
3.2.4.	Sammenfatning	67
3.3.	Kontraktsindgåelse via eksportsælgeren	69

Kapitel 4. Affattelse af internationale købekontrakter

4.1.	Retsvalgsproblemet	75
4.1.1.	Ensartede købelove	77
4.1.2.	Ensartede retsvalgsregler	78
4.1.2.1.	Den internationale løse købslov	79
4.1.2.2.	EF-lovkonventionen af 19.6.1980	85
4.2.	Kontraktens »åbne« vilkår	86
4.2.1.	Leveringsbetingelsen	88
4.2.1.1.	Leveringsstedet ikke aftalt	90
4.2.1.2.	Leveringsstedet aftalt ved transportklausul	91
	Købelovens regler	91
	Incoterms	92
1.	EXW	93
2.	FOR	93
3.	FAS	93
4.	FOB	93
5.	CFR	93
6.	CIF	94
7.	EXS	94
8.	EWQ	94
9.	DAF	94
10.	DDP	95
11.	FOA	95
12.	FRC	95
13.	DCP	96

14.	CIP	96
	Combiterms	96
4.2.2.	Betalingsbetingelsen	97
4.2.2.1.	I tidsmæssig henseende	98
1.	Forudbetaling	99
2.	Kontantkøb	100
3.	Kreditkøb	102
	Almindelig kreditkøb	102
	Salg med ejendomsforbehold	103
	Kreditkonsignation	104
4.2.2.2.	I sikkerhedsmæssig henseende	105
1.	Bankinkasso	105
2.	Veksler/check	107
3.	Remburs	108
4.	Garantier	113
5.	Factoring	119
4.2.3.	Varebeskrivelsen	121
4.3.	Kontraktens »lukkede« vilkår	124
4.3.1.	Egne betingelser (A.S.L.)	124
4.3.2.	Modelkontrakter	128

Kapitel 5. De internationale agent- og forhandlerkontrakter

5.1.	Retsvalgsproblemet	131
5.2.	Agentkontrakten	132
	<i>Kapitel 1. Kontraktens parter, produkter og område</i>	134
1.	Kontraktstypen	134
2.	Agentfirmaets navn	135
3.	Navnet på medarbejderen	135
4.	Produkterne	135
5.	Geografisk område	135
6.	Eneagentur	136
7.	Agentens fuldmagt	136
	<i>Kapitel 2. Agentens forpligtelser</i>	136
1.	Almindelige forpligtelser	136
2.	Agentens kvantitative forpligtelser	137
3.	Informationspligt	138
4.	Konkurrenceforbud	138
5.	Kundens solvens	138
6.	Reklameindsats	139
7.	Underagenter	139

8.	Modtage reklamationer	139
9.	Lager	139
10.	Service- og reparationsvirksomhed	139
11.	Managementmøder	139
12.	Indsende budgetter	140
13.	Selvindræde	140
14.	Deltage på kurser	140
15.	Erhvervshemmeligheder	140
	Kapitel 3. Provision	140
1.	Størrelsen	140
2.	Indirekte salg	141
3.	Erhvervelse af provision	141
4.	Forfaldsdagen	141
5.	Møntfoden	141
	Kapitel 4. Eksportørens øvrige forpligtelser	141
1.	Omfanget af agentens eneret	141
2.	Underretningspligt	142
3.	Erhvervelse af teknisk kendskab	142
4.	Beskyttelse af agentens eneret	142
	Kapitel 5. Kontraktperioden	142
1.	Ikrafttrædelsestidspunktet	142
2.	Opsigelse	143
3.	Ophævelse	144
4.	Returnering af materiale	144
	Kapitel 6. Afslutningsbestemmelser	145
1.	Værneting-, retsvalgs- og voldgiftsklausul	145
2.	Tilbageholdsret og panteret	145
3.	Forbud mod overdragelse	145
4.	Ændringer og tillæg af kontrakten	146
5.	Antal originaleksemplarer og kontraktens sprog	146
6.	Stempel	146
5.3.	Forhandlerkontrakten	146
1.	Kreditkonsignation	147
2.	Konkurrenceforbud	148
3.	Provision af direkte handeler	150
4.	Opsigelsesvarsel og godtgørelse	150
	Kapitel 6. Internationale transportkontrakter	
6.1.	Love og konventioner	153
6.1.1.	Søtransport	153
6.1.2.	Landevejstransport	155

6.1.3.	Lufttransport	155
6.1.4.	Jernbanetransport	155
6.1.5.	De successive transportter	156
6.2.	Transportkontraktens parter	156
6.2.1.	Transportøren	157
6.2.2.	Afsenderen	158
6.2.3.	Modtageren	159
6.2.4.	Fragtformidleren	159
6.2.5.	Transportpersonel	160
6.3.	Transportdokumentets funktioner	161
6.3.1.	Bevis for transportaftalens indhold	161
6.3.2.	Kvittering for modtagelse og levering af varen	162
6.3.3.	Rådigheden over varen under transporten	162
6.3.4.	Omsætteligheden af varen under transporten	163
6.3.5.	Legitimation vedrørende varens udlevering	164
6.4.	Nogle typiske transportdokumenter	165
6.4.1.	Inden for søtransporten	165
6.4.1.1.	Konnoementet	165
6.4.1.2.	Seawaybill	167
6.4.1.3.	Receipt	167
6.4.2.	Inden for landevejstransporten	168
6.4.2.1.	CMR fragtbrevet	168
6.4.2.2.	Andre fragtbreve	169
6.4.3.	Inden for lufttransporten	170
6.4.3.1.	Air Waybill	170
6.4.4.	Inden for jernbanetransporten	171
6.4.4.1.	CIM fragtbrevet	171
6.4.4.2.	Andre fragtbreve	172
6.4.5.	Speditørdokumenterne	173
6.4.5.1.	FIATA FBL	173
6.4.5.2.	FIATA FCT	174
6.4.5.3.	FIATA FCR	174
6.4.6.	Dokumenter vedrørende successive transportter	175
6.4.6.1.	Gennemgangstransporterne	175
6.4.6.2.	De kombinerede transportter	175
6.5.	Transportreklamation	176
6.5.1.	Den reklamationsberettigede	178
6.5.2.	Erstatningskrav mod transportøren	179
6.5.2.1.	Formelle betingelser	179
1.	Reklamationsfristerne	180
	Søtransport	180
	Landevejstransport	181

Lufttransport	181
Jernbanetransport	181
2. Forældelsesfristerne	182
Søtransport	182
Landevejstransport	182
Lufttransport	183
Jernbanetransport	183
6.5.2.2. Materielle betingelser	184
<i>Ansvarsregler og ansvarsfritagelsesgrunde</i>	185
Søtransport	185
Landevejstransport	187
Lufttransport	189
Jernbanetransport	190
<i>Ansvarsbegrænsninger</i>	190
Søtransport	191
Landevejstransport	191
Lufttransport	192
Jernbanetransport	192
6.5.3. Erstatningskrav mod speditøren	193
6.5.3.1. Formelle betingelser	195
6.5.3.2. Materielle betingelser	196
Kapitel 7. Internationale forsikringer	
7.1. Vareforsikringen	200
7.1.1. Hvilke interesser er sikret?	201
7.1.2. Hvem dækker forsikringen?	201
7.1.3. På hvilke måder kan forsikringen tegnes?	202
7.1.4. Hvilke begivenheder dækker forsikringen?	203
7.1.4.1. De almindelige danske betingelser	203
7.1.4.2. De udvidede betingelser	204
7.1.4.3. »All risks«	204
7.1.4.4. Den tidsmæssige dækning	205
7.1.5. Hvem skal tegne forsikringen?	206
7.1.6. Forsikringssummens beregning	207
7.1.6.1. Indgåede varer	207
7.1.6.2. Udgående varer	208
7.2. Kaskoforsikringen	208
7.3. Ansvarsforsikringen	209
7.3.1. Transportansvarsforsikringen	210
7.3.1.1. Transportørens ansvarsforsikringer	211
7.3.1.2. Speditørens ansvarsforsikringer	212

7.3.1.3. Andre transportansvarsforsikringer	213
7.4. Produktansvarsforsikringen	213
Forkortelser	215
Litteraturoversigt	217
Bilag 1: Invoice (faktura)	219
Bilag 2: Confirmation (accept, ordrebekræftelse)	220
Bilag 3: Sales and delivery conditions (Almindelige salgs- og leveringsbetingelser)	221
Bilag 4: Almindelige leveringsbetingelser for leverancer af maskiner og andet mekanisk og elektrisk udstyr mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige samt indenfor disse lande. NL 79 ...	223
Bilag 5: General Conditions for the Supply of Plant and Machinery for Export. UN 188	229
Bilag 6: Model Form of Exclusive Agency Contract with a Foreign Company or Individual. Orgalime	234
Bilag 7: Model Form of Exclusive Agreement with Distributors abroad. Orgalime	241
Bilag 8: Combined Transport Bill of Lading. Konnossement	247
Bilag 9: Waybill. Fragtbrev	249
Bilag 10: Receipt. Kvittering	250
Bilag 11: CMR fragtbrev	252
Bilag 12: Air Waybill. Luftfragtbrev	253
Bilag 13: CIM-fragtbrev	254
Bilag 14: Vareforsikring. Danske betingelser	255
Bilag 15: Vareforsikring. Engelske betingelser (A)	258
Bilag 16: Fragtføreransvarsforsikring	260
Bilag 17: Erhvervs- og produktansvarsforsikring	263
Stikordsregister	269

Den stigende internationale handel har nødvendiggjort en betydelig udvikling i regelværket omkring virksomhedens internationale kontrakter.

Mulighederne for konflikter mellem danske og udenlandske virksomheder er øget, bl.a. på grund af den stigende anvendelse af mellemløb. Ydermere har EF-reglernes udvikling betydet, at området er blevet yderligere kompliceret.

Bogens primære sigte er derfor at beskrive og vurdere de juridiske regler, der regulerer virksomhedens internationale kontrakter. I den forbindelse kan bogens store spændvidde bedst illustreres ved at opregne de enkelte hovedkapitler: 1. Introduktion. 2. Internationale værnetings- og fuldbyrdelsesproblemer. 3. Indgåelse af internationale købekontrakter. 4. Affattelse af internationale købekontrakter. 5. De internationale agent- og forhandlerkontrakter. 6. Internationale transportkontrakter og 7. Internationale forsikringer. Sagt med andre ord afdækker bogen såvel de generelle procesregler som de mere specielle forhold, en virksomhed skal være opmærksom på. Hvilken domstol skal behandle en evt. konflikt? Hvilken lovgivning skal anvendes? Hvordan skal dommen effektueres i et andet land? Etc.

Der er tale om et værdifuldt praktisk værktøj i forbindelse med virksomhedens affattelse, indgåelse og overholdelse af internationale kontrakter. Den behandler alle de forholdsregler, som en virksomhed må tage i den forbindelse. Bogen udgør derfor en samling checklister over de faldgruber og risici, der indgår i forbindelse med virksomhedens internationale kontrakter. Bogen er ledsaget af et fyldigt bilagsmateriale samt et stikordsregister.

Bogen henvender sig primært til de mange danske virksomheder, som har handelssamkvem med andre lande. Herunder også agenter, forhandlere, speditører, transportører m.fl. Herudover vil den også være relevant for eksempelvis advokater og forsikringsselskaber. Bogen vil endvidere være yderst velegnet som grundbog i flere undervisningsmæssige sammenhænge, bl.a. i faget eksportjura på merkonom-studiet og i fagene udenrigshandel og international erhvervsret på handelshøjskolerne.